כללי

1. הוראה זו מחליפה הוראה מס' 20.02 מתאריך **01.02.2006** ובאה במקומה.
2. הוראה זו באה לקבוע את דרכי הטיפול בבקשה של אלמנות ויתומים להכרה ולקבלת זכויות על פי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (להלן: "בקשה להכרה").
3. ראש היחידה להכרה וקביעת זכאות בתפקידו כקצין תגמולים, הינו בעל הסמכות והאחריות לביצועה התקין של הוראה זו.
4. ראש היחידה להכרה וקביעת זכאות הינו בעל האחריות במטה להנחיה, עדכון ובקרה של אופן הביצוע התקין של הוראה זו.

מקור הסמכות:

5. חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) התש"י – 1950 (להלן: "חוק משפחות").
6. חוק התגמולים לחיילים ולבני משפחותיהם (חבלה שלא בעת מילוי תפקיד) התשמ"ח – 1988.
7. חוקים נוספים מכוחם הוחל חוק משפחות על הגוף בו שירת החלל.
8. תקנות שהותקנו מכוח חוק משפחות.

הגדרות

9. **אלמנה** – כהגדרתה בחוק משפחות – "מי שהיתה אשתו של הנספה ביום מותו ובכלל זה אישה שלפני מות הנספה גרה יחד עמו וביום מותו היתה ידועה בציבור כאשתו – אף אם נישאה לאחר".
10. **יתום** – כהגדרתו בחוק משפחות – "ילדו של הנספה – ובכלל זה ילד חורג או ילד מאומץ – שלא מלאו לו 21 שנה או שמחמת מום גופני או שכלי לא עמד ברשות עצמו במות הנספה או בהגיעו לגיל 21 אחרי מותו, וכל עוד אינו עומד ברשות עצמו מסיבות אלה, אך למעט ילד שבמות הנספה מלאו לו 21 שנה ואותה שעה לא היה סמוך על שולחנו, וכן למעט ילד חורג שלא היה בשעת מותו של הנספה סמוך על שולחנו ושהיה מוחזק על ידי קרובו מלידה שלא היה בן זוגו של הנספה".

11. **<u>חלל</u>** - <u>לעניין הוראה זו</u> – מי שנפטר ממחלה או מחבלה שאירעו בעת שירותו הצבאי או שירות אחר עליו הוחל, על פי דין, חוק משפחות ומי שהוכר כנכה על פי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט – 1959 ונפטר, לגביו מבוקש להכיר בו כמי שנפטר בעת ועקב שירותו, כתנאי להכרה בבן המשפחה ולקבלת זכויות על פי חוק משפחות.

12. <u>הודעת חלל</u> – הודעה עם פרטי חלל המועברת ממחלקת הנפגעים בצה"ל או מחלקת פרט במקום בו שירת החלל. בהודעה רשומים פרטי החלל ונתונים אישיים ופרטי שארים. ההודעה מועברת ליחידה להנצחת החייל וליחידה להכרה וקביעת זכאות.

13. <u>מערכת שמש</u> – מערכת מידע ממוחשבת ייעודית, המשמשת את עובדי אגף משפחות הנצחה ומורשת.

14. <u>טופס בקשה להכרה</u> – טופס אשר ימולא על ידי אלמנות ויתומים של חלל שהיה בשירות סדיר, שירות קבע, שירות מילואים (פעיל) או שירות אחר עליו הוחל, על פי דין, חוק משפחות. הטופס נמצא בפורטל רימון ובאתר האינטרנט של אגף משפחות הנצחה ומורשת.

15. <u>טופס בקשה להכרה בזכויות בן משפחה של נכה שנפטר</u> – טופס אשר ימולא על ידי אלמנות ויתומים של נכה שנפטר והיה מוכר באגף השיקום. הטופס נמצא בפורטל רימון ובאתר האינטרנט של אגף משפחות הנצחה ומורשת.

<u>עקרונות</u>

16. בקשה להכרה כבן משפחה, לצורך הכרה וקבלת זכויות על פי חוק משפחות תוגש לקצין התגמולים שמונה מכוח חוק משפחות כמי שמוסמך לדון בבקשה להכרה ולקבל החלטה בבקשה להכרה (להלן: " קצין התגמולים").

17. החלטה על הכרה וקבלת זכויות על פי חוק משפחות הינה בהתאם ובכפוף לתנאים הקבועים בחוק משפחות.

18. קצין התגמולים רשאי לצורך בירור הבקשה לפנות למבקש או לכל גורם אחר בבקשה לקבלת מידע ומסמכים, ככל הנדרש, לבירור הבקשה וקבלת ההחלטה **<u>כמפורט באופן הטיפול בבקשה להכרה ביחידה להכרה וקביעת זכאות.</u>**

19. קבלת החלטה בבקשה להכרה על ידי קצין התגמולים מותנית בהגשת טופס בקשה להכרה. בקשה להכרה תוגש לקצין התגמולים באמצעות המחוז שבאזור

מגוריו של המבקש או באופן ישיר ליחידה להכרה וקביעת זכאות באגף משפחות הנצחה ומורשת.

20. הטופס קיים גם בתרגום למספר שפות (לפונים המתגוררים בחו"ל, אשר ימלאו הטופס באמצעות נציגי השגרירות הנמצאת במקום מגוריהם), כאשר השימוש יהיה לטובת הנגשת המידע למשפחה אשר מבקשת לקרוא ולהבין את הטופס. אולם החתימה של המבקש תתאפשר רק על גבי הטופס בשפה העברית.

21. עובד היחידה להכרה וקביעת זכאות יקבל את הבקשה ויוודא את נכונות הפרטים הנכללים בבקשה. ככל שלמבקש זכאות לקבלת זכויות גם מכוח חוקים אחרים, קצין התגמולים יעדכן את המבקש בדבר. לרבות הסבר על המשמעויות של הבחירה בזכויות.

<u>מדרג סמכויות אישור</u>

22. לעובד היחידה להכרה וקביעת זכאות, אשר מונה מכוח חוק משפחות כקצין תגמולים, יש סמכות ואחריות לטפל בבקשה להכרה ,לדון בה ולבררה, לאשרה או לדחותה, ובלבד שהמבקש עמד באופן ברור וחד משמעי בקריטריונים המפורטים בחוקים כמפורט בפרק מקור הסמכות ובהוראה זו.

23. מבקש הרואה עצמו נפגע על ידי כל החלטה שהיא של קצין התגמולים, רשאי לערער עליה לפני ועדת ערעור שבסמכות בית משפט השלום, תוך 30 יום מהיום שבו הגיעה אליו ההודעה על החלטת קצין התגמולים, אולם רשאית הוועדה להאריך לו את מועד הערעור לתקופה נוספת שלא תעלה על 30 יום.

24. המבקש רשאי לערער על החלטת ועדת ערעור לפני בית המשפט המחוזי, בנקודה משפטית בלבד.

25. פסק דינו של בית המשפט המחוזי ניתן לערעור לפני בית המשפט העליון , אם נתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט העליון.

<u>זכאות להגשת בקשה</u>

26. אלמנה או יתום של מי שנפטר ממחלה או חבלה שאירעו בעת שירות צבאי או שירות אחר עליו הוחל, על פי דין, חוק משפחות וכן אלמנה או יתום של מי שהוכר כנכה על פי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט – 1959.

<u>אופן הטיפול במחוז</u>

27. אלמנה ו/או יתום יפנו בבקשה להכרה למחוז שבאזור מגוריהם או ליחידה להכרה וקביעת זכאות.

28. הבקשה להכרה תוגש ע"ג טופס "בקשה להכרת זכויות (של "בן משפחה") לפי חוק חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) תש"י – 1950" במקור.

29. עובד המחוז יסייע למשפחה להכין הבקשה, בהתאם להוראת אגף משפחות הנצחה ומורשת 10.01 "התערבות עובד שיקום עם משפחה שכולה חדשה", ויזין את נתוני הבקשה במערכת שמש, לגבי חללים שהתקבלה לגביהם הודעת חלל במחוז.

30. עובד המחוז יסרוק את טפסי הבקשה להכרה במערכת שמש וישלח את המקור בדואר פנימי ליחידה להכרה וקביעת זכאות.

<u>אופן הטיפול בבקשה להכרה ביחידה להכרה וקביעת זכאות</u>

31. עם קבלת הבקשה, יפתח עובד היחידה להכרה וקביעת זכאות תיק אישי, שעל גבו ירשום את הפרטים הבאים:

1) שם המבקש.

2) שם החלל.

3) מספר אישי.

4) שם הורי החלל.

5) מספר סידורי של התביעה הזהה למספר שניתן לתיק החלל ע"י היחידה להנצחת החייל (הבהרה: מספר הניתן לתיק עם קבלת "הודעת חלל", משמש גם כמספר תיק לתביעה חדשה של משפחה שכולה).

6) יצרף לתיק את הודעת חלל.

32. במקרה של נכה שנפטר, יזמין את תיק הנכה מאגף השיקום.

33. עובד היחידה להכרה וקביעת זכאות יוודא נכונות ומלוא הפרטים בבקשה, ובהתאם לכך יזין ויוסיף פרטים במערכת שמש, כולל תאריך קבלת הבקשה ביחידת התביעות.

34. למגיש הבקשה ישלח אישור קבלת הפנייה.

35. קצין התגמולים, ככל הנדרש לצורך בירור הבקשה, יפנה למבקש בבקשה לקבלת מידע, מסמכים נוספים.

36. לצורך בירור הבקשה, קצין התגמולים, רשאי בתוקף סמכותו כשל ועדת חקירה על פי סעיף 6 לחוק משפחות, לפנות לעדים, לגבות עדויות, לפנות למוסדות ורשויות לקבלת מידע ומסמכים, וכן לפנות לקבלת חוות דעת שונות בתחומים שונים, לרבות חוות דעת רפואית ומשפטית.

37. קצין התגמולים אינו קשור בדקדוקי דיון ובדיני ראיה, ויפעל בדרך שתראה לו כמועילה ביותר לבירור השאלות העומדות לדיון וזאת בהתאם לקבוע בסעיף 6 (ב) לחוק משפחות.

38. קצין התגמולים ידון ויברר את הבקשה להכרה ויקבל החלטה על קבלה או דחייה של הבקשה בהתאם ובכפוף לתנאים הקבועים בחוק משפחות ויעדכן החלטתו במערכת שמש.

39. **החליט קצין התגמולים על קבלת הבקשה להכרה:**

א. יבדוק האם נדרשת בחירה בין זכויות מכוח חוקים אחרים (חוק הביטוח הלאומי, חוק שרות המדינה, חוק פיצויים על נזיקין אזרחיים). במידת הצורך יודיע על כך למבקש במכתב ההחלטה.

ב. בנוסח ההחלטה על ההכרה, קצין התגמולים יציין את מועד ההכרה וקבלת הזכויות, וזאת בהתאם לקבוע בסעיף 28 (א) לחוק משפחות – מבקש אשר הגיש את בקשתו עד שנה מיום הפטירה, ההכרה תהיה מיום הפטירה, מבקש אשר הגיש בקשתו לאחר שנה - ההכרה תהיה מיום הגשת הבקשה ליחידה להכרה וקביעת זכאות.

ג. במידה והפנייה התקבלה באמצעות המחוז - מכתב ההחלטה יועבר למחוז המטפל למסירה אישית למבקש.

ד. במידה והפנייה התקבלה ישירות מהמבקש – מכתב ההחלטה ישלח למבקש באמצעות דואר רשום.

ה. עותק מההחלטה יועבר למנהל המחוז ולראש תחום תגמולים והטבות לידיעה והמשך טיפול.

40. **החליט קצין התגמולים על דחיית הבקשה להכרה:**

א. מכתב ההחלטה ישלח למבקש בדואר רשום.

ב. במכתב ההחלטה יצוינו הנימוקים להחלטה והזכות להגיש ערעור על ההחלטה, על פי חוק משפחות, בפני ועדת ערעור שבסמכות בית משפט השלום, בתוך 30 יום מיום קבלת ההודעה.

41. בתום הטיפול – קצין התגמולים יחזיר את התיקים האישיים והרפואיים אשר התקבלו לגוף הנותן בצירוף מזכר אשר עותק ממנו יתויק בתיק משפחות.

42. תיק משפחות בצירוף החומרים אשר נאספו וההחלטה בתיק ישלחו לסריקה.

<u>רמת השירות – משך ביצוע</u>

43. במסגרת המאמץ המתמיד לשיפור השירות לזכאים – באחריות ראש היחידה להכרה וקביעת זכאות לוודא השלמת הטיפול בתיק ומשלוח ההודעה לפונה בתוך מסגרת זמן שלא תעלה על 90 יום ממועד המצאת כל המסמכים הנדרשים לקצין התגמולים.

אריה מועלם

סמנכ"ל וראש אגף משפחות, הנצחה ומורשת